

การศึกษาอันดับความน่าเชื่อถือกับการตกแต่งกำไรของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดย

นายธวัชณ์ สุวานิช

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

ภาควิชาบัญชี สาขาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

การศึกษาอันดีความน่าเชื่อถือกับการตกแต่งกำไรของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดย

นายธนวัฒน์ สุวานิช

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

บัญชีมหาบัณฑิต

ภาควิชาบัญชี สาขาการบัญชี

คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

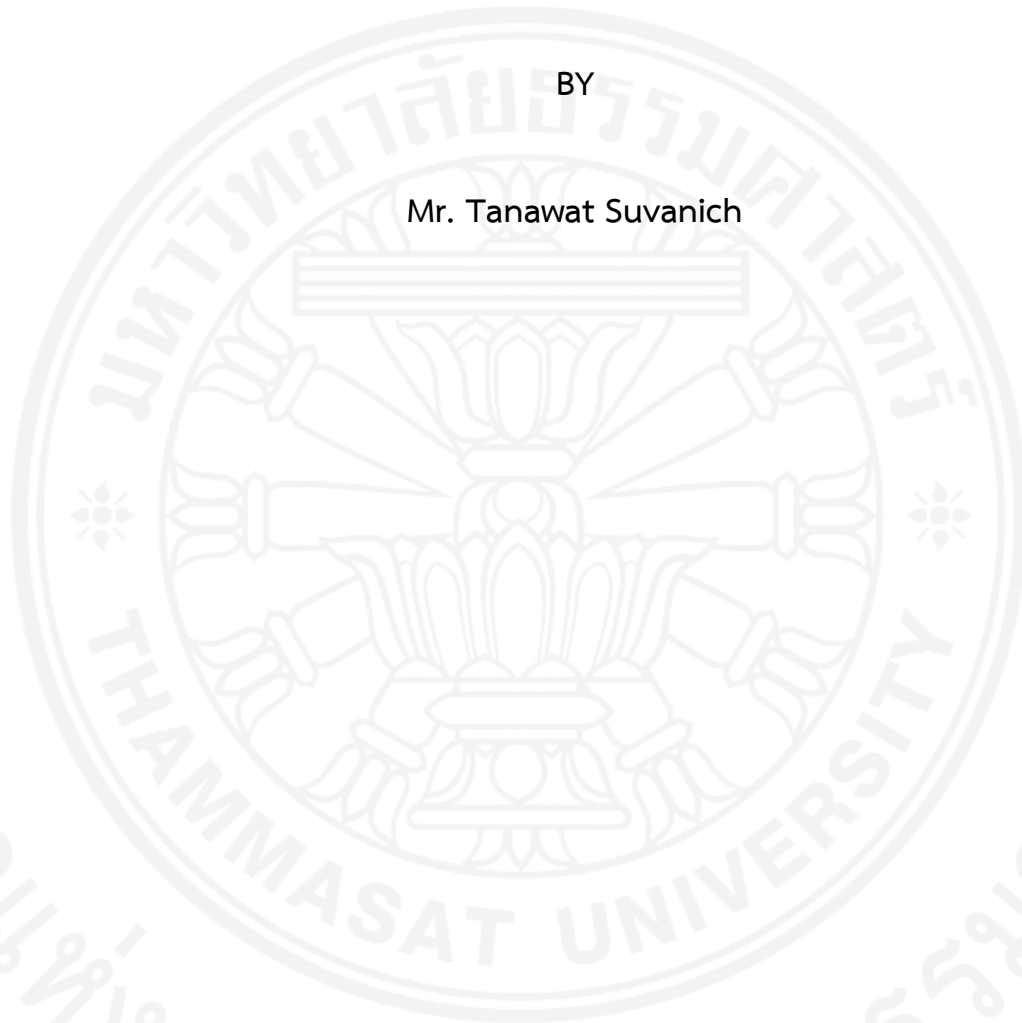
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Credit Ratings and Earnings Management:
Evidence from Thailand

BY

Mr. Tanawat Suvanich

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF MASTER OF ACCOUNTING

FACULTY OF COMMERCE AND ACCOUNTANCY

THAMMASAT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2015

COPYRIGHT OF THAMMASAT UNIVERSITY

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี

การศึกษาอิสระ

ของ

นายธนวัฒน์ สุวานิช

เรื่อง

การศึกษาอันดับความน่าเชื่อถือเกี่ยวกับการตกแต่งกำไรของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บัญชีมหาบัณฑิต

เมื่อ วันที่ 15 ม.ค. 2559

ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มนวิภา ผดุงสิทธิ์)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สุภัทรกุล)

คณบดี

(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริลักษณ์ โรจนกิจอำนวย)

หัวข้อการค้นคว้าอิสระ	การศึกษาอันดับความน่าเชื่อถือกับการตกแต่งกำไรของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	นายธนวัฒน์ สุวานิช
ชื่อปริญญา	บัญชีมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สุภัทรกุล
ปีการศึกษา	2558

บทคัดย่อ

หลังจากเหตุการณ์การล้มละลายของบริษัทยักษ์ใหญ่ระดับอย่าง Enron และ WorldCom เนื่องจากอันดับความน่าเชื่อถือของบริษัททั้งสอง ก่อนเกิดเหตุการณ์ล้มละลายยังคงอยู่ที่อยู่ในอันดับความน่าเชื่อถือระดับนำลงทุน ซึ่งส่งผลให้การจัดอันดับความน่าเชื่อถือได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางและมีความน่าสงสัยในความถูกต้องแม่นยำของการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ เพราะการล้มละลายของทั้ง 2 บริษัทนั้นเกิดจากการตกแต่งกำไร

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ใช้การตกแต่งกำไรผ่านรายการค้างรับค้างจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual: DCA) เพื่อเพิ่มอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรตนให้สูงขึ้น โดยเลือกศึกษาจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีข้อมูลอันดับเครดิตองค์กร ในฐานข้อมูลของสถาบันจัดอันดับเครดิต บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด ในระหว่างปี 2546 - 2557 ทุกบริษัท ที่มีการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้น ยกเว้นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน ได้แก่ ธนาคาร ประกันภัยและประกันชีวิต เงินทุนหลักทรัพย์ เป็นจำนวน 36 บริษัท โดยจะมีกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 350 ตัวอย่างและทำการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบความแตกต่างของค่ากลางของกลุ่มที่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้นและกลุ่มที่ไม่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้น

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มที่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้น จะมีการตกแต่งกำไรมากกว่ากลุ่มที่ไม่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้น นอกจากนี้แล้วผล

(2)

การศึกษายังแสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้นไปจะมีตักแต่งกำไรเพื่อแสดงผลการดำเนินงานหรือผลกำไรให้สูงกว่าที่ควรจะเป็น

คำสำคัญ : การตักแต่งกำไร, อันดับความน่าเชื่อถือ

Independent Study Title	Credit Ratings and Earnings Management: Evidence from Thailand
Author	Mr. Tanawat Suvanich
Degree	Master of Accounting
Department/Faculty/University	Faculty of Commerce and Accountancy Thammasat University
Independent Study Advisor	Asst.Prof. Dr.Somchai Supattarakul
Academic Years	2015

ABSTRACT

After the bankruptcy of Enron and WorldCom due to the credit ratings of both companies before bankrupted remain in the investment grade credit ratings. As a result, the credit ratings have been widely criticized and had suspicious of the accuracy because the bankruptcies of the both companies were caused the earnings management.

This study examines the companies listed on the Stock Exchange of Thailand, which used discretionary accounting accrual for earnings management to upgrade the credit ratings of their companies. The samples were companies listed on the Stock Exchange of Thailand that have credit ratings in the database of the credit rating agency (TRIS Rating Co., Ltd.) during 2003 – 2014 and all companies have been upgraded credit ratings except finance sector were 36 companies or 350 samples. Tested the hypothesis by test difference in means of samples were improved and weren't improved credit ratings.

The results showed that the samples were improved credit rating had earnings management than samples weren't improved credit rating. In addition, samples were improved credit rating manipulated profit higher than it should be.

Keywords : Earnings management, Credit ratings

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาอิสระนี้จัดทำขึ้นได้เสร็จสมบูรณ์ ตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของผู้วิจัย เนื่องจากผู้วิจัยได้รับได้รับคำแนะนำที่ดีเยี่ยมจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย สุภัทรกุล ที่ให้ความกรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและคอยให้คำแนะนำตั้งแต่เริ่มดำเนินการวิจัย ตรวจสอบแก้ไข ให้ข้อเสนอแนะ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. มนวิกา ผดุงสิทธิ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบแก่ผู้วิจัย พร้อมกับให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์เพื่อปรับปรุงการศึกษาอิสระนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณพี่ๆและเพื่อนๆ MAP 11 ทุกคนสำหรับที่คอยให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำดีๆ ที่มีให้กันเสมอ โดยเฉพาะกลุ่ม Twenty-Two ทั้ง 8 คนซึ่งคอยเป็นกำลังใจให้กันเสมอไม่ว่าจะยามทุกข์หรือสุข ซึ่งเป็นกำลังใจที่สำคัญให้แก่ผู้วิจัยอย่างยิ่งในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ขอขอบพระคุณครอบครัวที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจกันในการทำการศึกษานี้จนทำให้วิจัยนี้สำเร็จลุล่วง

ขอขอบพระคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่โครงการปริญญาโททางการบัญชี (MAP) คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี ตลอดจนมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่คอยช่วยเหลือและให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

นายธนวัฒน์ สุวานิช

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

พ.ศ. 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(1)
กิตติกรรมประกาศ	(4)
สารบัญตาราง	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามของการวิจัย	2
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร	4
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตกแต่งกำไร	8
2.3 แนวคิดการตกแต่งกำไรที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงอันดับความน่าเชื่อถือ	11
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	13
3.1 ประชากรและตัวอย่างในการวิจัย	13
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	13
3.3 รูปแบบการวิจัย	14

สารบัญ

	หน้า
3.4 สมมติฐานการวิจัย	15
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	16
บทที่ 4 ผลการวิจัย	17
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	21
5.1 สรุปผลการวิจัย	21
5.2 ข้อจำกัดในการวิจัย	22
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย	22
บรรณานุกรม	23
ประวัติผู้เขียน	25

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า	
4.1	สรุปตัวอย่างข้อมูลที่ใช้	17
4.2	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของรายการ ค้ำรับค้ำจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) ของกลุ่มตัวอย่างตามประเภทอุตสาหกรรม	18
4.3	ตารางแสดงจำนวนการเปลี่ยนแปลงของอันดับความน่าเชื่อถือของกลุ่มตัวอย่าง	19
4.4	ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการ เปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยรายการค้ำรับค้ำจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) ระหว่างปีที่จะมีการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือ สูงขึ้นกับปีที่ไม่มีการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้น	19

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

อันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรเป็นแหล่งข้อมูลหนึ่ง ของผู้ให้กู้ยืมสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการให้กู้ยืมได้ เนื่องจากอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร จะสะท้อนถึงความสามารถขององค์กรในการชำระคืนเงินกู้ยืมทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งอันดับความน่าเชื่อถือจะเป็นความเห็นของสถาบันจัดอันดับเครดิต (Credit Rating Agency) เช่น S&P และ Moody's ซึ่งเป็นสถาบันจัดอันดับเครดิตของต่างชาติที่มีชื่อเสียงระดับโลก นอกจากนี้ในประเทศไทยยังมีสถาบันจัดอันดับเครดิตที่ได้รับความเห็นชอบจาก สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มี 2 แห่งคือ บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด และบริษัท ฟิทช์ เรทติ้งส์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งแนวทางในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของแต่ละสถาบันจัดอันดับเครดิตจะมีความคล้ายคลึงกันซึ่งจะมีแนวทางในการประเมินดังนี้

1. การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านธุรกิจ (Business Risk) ซึ่งในข้อนี้จะเน้นข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณได้แก่ แนวโน้มของอุตสาหกรรม คู่แข่งขัน กฎเกณฑ์ในการดำเนินธุรกิจ นโยบายและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ ความสามารถของผู้บริหาร และการได้รับความสนับสนุนการบริษัทแม่ เป็นต้น
2. การวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) ซึ่งในข้อนี้จะเน้นข้อมูลเชิงปริมาณจากข้อมูลจากงบการเงินเป็นหลัก นอกจากนี้แล้วยังพิจารณาโยบายทางการเงินและอัตราส่วนส่วนทางการเงินที่สำคัญ เป็นต้น

การมีอันดับความน่าเชื่อถือในระดับที่ดีนั้นมีความหมายกับบริษัทต่างๆ อย่างมากโดยบริษัทจะสามารถจัดหาเงินกู้ยืมได้ง่ายแล้ว ยังมีผลต่อไปสู่ต้นทุนกู้ยืมในอนาคตเนื่องจากความเสี่ยงของบริษัทอยู่ในระดับต่ำผู้ให้กู้ก็สามารถคิดดอกเบี้ยหรือต้นทุนต่างๆ อยู่ในระดับต่ำได้ ไม่เพียงแต่ต้นทุนกู้ยืมเท่านั้นที่ได้รับประโยชน์จากการมีอันดับความน่าเชื่อถือที่ดีหรือถูกปรับอันดับสูงขึ้น จากงานวิจัยของ Dichev และ Piotroski (2001) ได้พบว่า การเปลี่ยนแปลงของอันดับความน่าเชื่อถือจะมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์และการประเมินมูลค่าหุ้นกู้ ซึ่งการตอบสนองจากการเปลี่ยนอันดับความน่าเชื่อถือมีผลกระทบต่อหลายอย่าง บริษัทที่มีอันดับความน่าเชื่อถือจะต้องมีการรักษาหรือพยายามทำให้อันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรตนให้สูงขึ้นได้เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่องค์กรของตน เพื่อ

การคงไว้หรือรักษาฐานะทางการเงินของบริษัทไว้ให้อยู่ในระดับที่ดี ซึ่งจากแนวทางการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของแต่ละสถาบันจัดอันดับเครดิตก็ยังคงให้ความสำคัญกับข้อมูลทางการเงินเป็นหลัก จากงานวิจัยของ Soderstrom, Jung และ Yang (2013) พบว่าบริษัทที่มีกำไรอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจะมีโอกาสที่จะถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้น

ดังนั้นผู้บริหารจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดการเกี่ยวกับการรักษาหรือเพิ่มอันดับความน่าเชื่อถือ ซึ่งผู้บริหารมีความพยายามที่รักษาหรือเพิ่มอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร ซึ่งบางครั้งผลการดำเนินงานที่แท้จริงของบริษัทออกมาไม่ตรงกับความคิดหวังอาจจะทำให้บริษัทมีโอกาสถูกลดอันดับหรือไม่สามารถรักษาอันดับความน่าเชื่อถือไว้ได้ ย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจของผู้บริหารที่มีโอกาสจะใช้การตกแต่งกำไรเข้ามาเพื่อผลการดำเนินงานของบริษัทบรรลุความคาดหวัง เพื่อรักษาหรือเพิ่มอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรตนให้สูงขึ้น

1.2 คำถามของการวิจัย

บริษัทจะมีการตกแต่งกำไรเพื่อให้ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรเพิ่มหรือไม่

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเกี่ยวกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ใช้การตกแต่งกำไรผ่านรายการค้างรับค้างจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual: DCA) เพื่อเพิ่มอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรตนให้สูงขึ้น หรืออีกในลักษณะหนึ่งคือ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปรับเพิ่มของอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร (Credit rating) กับการตกแต่งกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีอันดับความน่าเชื่อถือองค์กร

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้มีลักษณะเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่ อันดับความน่าเชื่อถือองค์กร (Credit rating) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่ถูกจัดอันดับจากสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด ในระหว่างปี พ.ศ. 2546 -

2557 ทุกบริษัทที่มีการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้น ยกเว้นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน ธนาคาร ประกันภัยและประกันชีวิต เงินทุนหลักทรัพย์ และข้อมูลที่น่ามาศึกษาจะเป็นการรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินเดี่ยวประจำปีสำหรับบริษัทที่ไม่เป็นกลุ่มธุรกิจ งบการเงินรวมประจำปีสำหรับบริษัทที่เป็นกลุ่มธุรกิจ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากการพิจารณาอันดับความน่าเชื่อถือของ บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด สำหรับบริษัทที่เป็นกลุ่มธุรกิจ จะพิจารณาจากงบการเงินรวมมากกว่างบเดี่ยว เพื่อป้องกันการถ่ายเทผลกำไรไปยังบริษัทอื่นในกลุ่ม และเป็นการตัดรายการระหว่างกันเพื่อสะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ที่แท้จริง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อให้ทราบว่า การตกแต่งกำไรของบริษัทจะมีผลกระทบต่ออันดับความน่าเชื่อถือของบริษัทหรือไม่ และมีความสัมพันธ์กันอย่างไร โดยจะเป็นข้อมูลที่สำคัญว่าบริษัทจะมีการตกแต่งกำไรเพื่อเพิ่มอันดับความน่าเชื่อถือองค์กรให้สูงขึ้น ซึ่งจะทำให้บริษัทสามารถลดต้นทุนทางการเงินไม่ให้สูงจนเกินไป โดยจะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ ต่อทั้งนักลงทุน สถาบันการเงิน บริษัทที่ปรึกษาธุรกิจ และหน่วยงานกำกับดูแลต่างๆ เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจเพื่อประเมินผลตอบแทนและความเสี่ยง ในการลงทุน การให้สินเชื่อหรือการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริษัทที่มีอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร และการเปลี่ยนแปลงของอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร” พบว่าสามารถจำแนกความรู้ที่เกี่ยวข้องออกได้เป็น 3 ส่วนหลักๆ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตกแต่งกำไร
- 2.3 แนวคิดการตกแต่งกำไรที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงอันดับความน่าเชื่อถือ

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร

2.1.1 ความสำคัญของอันดับความน่าเชื่อถือ

การจัดอันดับความน่าเชื่อถือ เป็นการวัดความน่าเชื่อถือทางการเงินของผู้เป็นลูกหนี้ โดยอาศัยการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยความเสี่ยงทั้งด้านภาพรวมอุตสาหกรรม ธุรกิจของบริษัท และฐานะทางการเงินของบริษัทผู้ออกตราสารหนี้หรือบริษัทที่มีอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร โดยอันดับเครดิตจะบ่งบอกถึงศักยภาพในการดำเนินธุรกิจและความน่าเชื่อถือทางการเงินที่เป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าบริษัทมีความสามารถในการชำระคืนหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยได้ตรงเวลาตามที่ระบุในสัญญาการกู้ยืม ซึ่งการจัดอันดับความน่าเชื่อถือจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่ายได้แก่

1. บริษัทที่ถูกจัดอันดับความน่าเชื่อถือไม่ว่าจะเป็นอันดับความน่าเชื่อถือของบริษัทหรืออันดับความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้ ซึ่งจะทำให้บริษัทสามารถหาแหล่งเงินทุนได้ง่ายและรวดเร็ว อีกทั้งยังสามารถช่วยลดต้นทุนในการระดมทุนได้เพราะอันดับความน่าเชื่อถือจะเผยแพร่อย่างเปิดเผย ซึ่งข้อมูลอันดับความน่าเชื่อถือสามารถนำไปยึดเป็นเกณฑ์ให้แก่ผู้ลงทุนพิจารณาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boot, Milbourn และ Schmeits (2003) ได้แสดงไว้ว่าสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลและประมวลผล จะทำให้การเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจได้กระจายสู่ตลาดได้อย่างรวดเร็ว

2. นักลงทุนสามารถใช้อันดับความน่าเชื่อถือในการตัดสินใจลงทุนในตราสารหนี้หรือผู้ให้กู้จะสามารถใช้อันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรเพื่อประเมินความเสี่ยงและกำหนดต้นทุนทางการเงิน ซึ่ง

อันดับความน่าเชื่อถือจะเป็นเกณฑ์ที่บ่งบอกถึงความเสี่ยงได้อย่างและทันเวลาเหมาะสม เนื่องจากสถาบันจัดอันดับได้พิจารณาความเสี่ยงอย่างรอบด้านและมีการติดตามประเมินผลอยู่ตลอดโดยจะมีการทบทวนทุกๆ ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Millon และ Thakor (1985) ได้แสดงไว้ว่าอันดับความน่าเชื่อถือซึ่งได้ผ่านการประมวลผลจากสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ นั้นอาจจะรับรองได้ว่าอันดับความน่าเชื่อถือนั้นสะท้อนมูลค่าที่แท้จริงของบริษัทได้

3. หน่วยงานกำกับดูแลทางด้านตลาดเงิน ตลาดทุนและสถาบันการเงินที่เป็นตัวแทนออกตราสารหนี้จะใช้อันดับความน่าเชื่อถือในการพิจารณาการออกตราสารหนี้ของบริษัท เพื่อพิจารณาถึงราคาที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Cantor และ Frank (1994) ได้แสดงไว้ว่า หน่วยงานกำกับดูแลทางการเงิน รวมถึงธนาคารพาณิชย์ได้ให้ความเชื่อถือในการใช้อันดับความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับสูง

นอกจากอันดับความน่าเชื่อถือจะเป็นประโยชน์สำหรับการออกตราสารหนี้แล้ว อันดับความน่าเชื่อถือที่ดียังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์องค์กรให้ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Dichev และ Piotroski (2001) ได้พบว่า การเปลี่ยนแปลงของอันดับความน่าเชื่อถือจะมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์และการประเมินมูลค่าหุ้นกู้ ในขณะที่อันดับความน่าเชื่อถือที่ไม่เป็นที่น่าพอใจจะกระตุ้นให้หน่วยงานทำการปรับปรุงธุรกิจให้ดีขึ้น อย่างไรก็ตามจากงานวิจัยของ Soderstrom, Jung และ Yang (2013) แสดงให้เห็นว่า โดยบริษัทจะมีการตกแต่งกำไรเพื่อบริหารอันดับความน่าเชื่อถือ เพื่อรักษาไว้ซึ่งต้นทุนกู้ยืมรวมถึงราคาหุ้นสามัญและราคาหุ้นกู้

2.1.2 ลักษณะของอันดับความน่าเชื่อถือ

การจัดอันดับความน่าเชื่อถือซึ่งเป็นการประเมินความสามารถในการจ่ายชำระคืนหนี้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยโดยสามารถแบ่งการจัดอันดับความน่าเชื่อถือได้ 2 แบบคือ

1. อันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร (Company Rating) เป็นการจัดอันดับความน่าเชื่อถือโดยรวมขององค์กรนั้นๆ สามารถจัดได้ทั้ง รัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน ซึ่งการจัดอันดับในรูปแบบนี้จะพิจารณาจากฐานะขององค์กรร่วมกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยอันดับประเภทนี้จะแสดงให้เห็นถึงฐานะโดยรวมขององค์กร
2. อันดับความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้ (Issue Rating) เป็นการจัดอันดับความน่าเชื่อถือความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ออกตราสารหนี้ ซึ่งในบริษัทเดียวกันมีการออกตราสารหลายชนิด อันดับความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้แต่ละชนิดก็อาจจะไม่เท่ากันได้

โดยทั่วไปแล้วอันดับความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้ระยะยาว (ไถ่ถอนตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป) จะเท่ากับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรที่เป็นผู้ออกตราสารหนี้ นั้น แต่ก็อาจจะมีโอกาสที่อันดับความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้จะมีความแตกต่างจากอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร ทั้งนี้เนื่องจาก รูปแบบของตราสารหนี้ นอกจากนี้ยังมีลำดับการชำระคืนหนี้ที่แตกต่างกันอาจจะส่งผลต่อการได้รับ คืนหนี้ของผู้ถือตราสารหรือหุ้นกู้ โดย เช่น หุ้นกู้ด้อยสิทธิ (Subordinated Debentures) อาจได้รับ อันดับความน่าเชื่อถือที่ต่ำกว่าอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร ทั้งนี้เนื่องจากการได้รับชำระคืนหนี้ จะอยู่ในลำดับหลังจากเจ้าหนี้ทั่วไปขององค์กร แต่หุ้นกู้ที่มีประกัน (Senior Secured Debentures) อาจจะได้รับอันดับความน่าเชื่อถือที่สูงกว่าองค์กรเนื่องจากโอกาสในการได้รับชำระคืนหนี้มีสูงกว่า เจ้าหนี้ทั่วไปขององค์กร ส่วนอันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้ที่มีการค้ำประกัน (Senior Guaranteed Debentures) จะขึ้นอยู่กับอันดับความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกันซึ่งมักมีอันดับความน่าเชื่อถือสูงกว่า องค์กร หากอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรต่ำกว่าอันดับความน่าเชื่อถือของผู้ค้ำประกันมาก โอกาส ที่อันดับความน่าเชื่อถือของหุ้นกู้ที่ได้จะเป็นไปในทิศทางเดียวกับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรจะมี ค่อนข้างสูง ซึ่งจะเห็นได้ว่าความแตกต่างระหว่างอันดับความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้กับอันดับความ น่าเชื่อถือขององค์กร นั้นจะเกิดมาจากลำดับการได้รับชำระคืนจากหุ้นกู้เมื่อเปรียบเทียบกับเจ้าหนี้ ทั่วไปขององค์กร

2.1.3 สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ

อันดับความน่าเชื่อถือเป็นความเห็นของสถาบันจัดอันดับเครดิต (Credit Rating Agency) เช่น S&P และ Moody's ซึ่งเป็นสถาบันจัดอันดับเครดิตของต่างชาติที่มีชื่อเสียงระดับโลก นอกจากนี้ ในประเทศไทยยังมีสถาบันจัดอันดับเครดิตที่ได้รับความเห็นชอบจาก สำนักงานคณะกรรมการกำกับ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มี 2 แห่งคือ บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด และบริษัท ฟิทช์ เรทติ้งส์ (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งแนวทางในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของแต่ละสถาบันจัดอันดับเครดิตจะ มีความคล้ายคลึงกัน

อย่างไรก็ตามก็มีความแตกต่างระหว่างแนวในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือระหว่างสถาบัน จัดอันดับในไทยกับสถาบันจัดอันดับของต่างประเทศ เช่น บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด จัดอันดับเครดิต เฉพาะตราสารหนี้สกุลเงินบาทโดยใช้ เกณฑ์การจัดอันดับภายในประเทศ (National Scale) นั่นคือ

อันดับความน่าเชื่อถือจาก บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด จะแสดงระดับความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้หรือองค์กร โดยเปรียบเทียบกับระดับความน่าเชื่อถือของตราสารหนี้หรือองค์กรที่อยู่ในประเทศไทยเท่านั้น ทั้งนี้อันดับความน่าเชื่อถือภายในประเทศจะพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงของประเทศ เฉพาะในขอบเขตที่ภาคธุรกิจหนึ่งๆ หรือผู้ออกตราสารหนี้ในประเทศแต่ละรายจะ ได้รับผลกระทบเท่านั้น โดยอันดับเครดิตสูงสุดจะอยู่ที่ระดับ AAA ซึ่งแตกต่างไปจากอันดับเครดิตที่ให้โดยสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือต่างประเทศที่เป็นการ เปรียบเทียบระดับความน่าเชื่อถือระหว่างประเทศ (International Scale) โดยจะคำนึงถึงความเสี่ยงต่างๆ ที่เป็นการเปรียบเทียบในระดับ ระหว่างประเทศ เช่น ระดับความน่าเชื่อถือของรัฐบาลของประเทศต่างๆ หรือความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ เป็นต้น

บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด จะมีเกณฑ์ในการวิเคราะห์ความอันดับความน่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นไปตามแนวทางของ บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด แบ่งออกเป็น 2 แนวทางคือ

1. การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านธุรกิจ (Business Risk) ซึ่งในข้อนี้จะเน้นข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณได้แก่ แนวโน้มของอุตสาหกรรม คู่แข่งขัน กฎเกณฑ์ในการดำเนินธุรกิจ นโยบายและกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ ความสามารถของผู้บริหาร และการได้รับความสนับสนุนการบริษัทแม่ เป็นต้น
2. การวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk) ซึ่งในข้อนี้จะเน้นข้อมูลเชิงปริมาณจากข้อมูลจากงบการเงินเป็นหลักซึ่งจะครอบคลุมถึงการวิเคราะห์คุณภาพของงบการเงิน นอกจากนี้แล้วยังพิจารณานโยบายทางการเงิน และอัตราส่วนส่วนทางการเงินที่สำคัญ เป็นต้น

โดยทั่วไปบริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด จะให้น้ำหนักในการวิเคราะห์ทั้งส่วนเท่ากัน ดังนั้นอันดับความน่าเชื่อถือที่ประกาศออกมาจะสะท้อนถึงความเสี่ยงของทั้ง 2 ส่วน แต่ในปัจจุบันระบบในการจัดอันดับความน่าเชื่อถือของ บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด ยังไม่มีการจัดสรรน้ำหนักตายตัวเนื่องจากบริษัทคิดว่าในธุรกิจแต่ละประเภทก็มีลักษณะเฉพาะตัวของบริษัทซึ่งหากทำการให้น้ำหนักที่ตายตัวเท่ากันทุกประเภทธุรกิจ จะทำให้อันดับความน่าเชื่อถือที่ประกาศออกมาจะมีความคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้ จะเห็นได้ว่าความแตกต่างเพียงเล็กน้อยไม่ว่าจะเป็นข้อพิพาททางกฎหมายซึ่งอาจจะ

มีผลกระทบต่อการดำเนินของบริษัท อาจจะทำให้บริษัทที่มีพื้นฐานคล้ายคลึงกันได้อันดับความน่าเชื่อถือที่แตกต่างกันได้

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตกแต่งกำไร

2.2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการตกแต่งกำไร

จากงานวิจัยของ กนษฐา โสตามรรค (2554) ได้ความหมายของการตกแต่งกำไรไว้ว่า เป็นการตกแต่งผลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารซึ่งอาศัยความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลเพื่อจัดทำงบการเงิน หรือปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางบัญชี การจัดทำรายงานทางการเงินที่ไม่ชัดเจน เพื่อใช้เสนอต่อผู้ใช้งบการเงิน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้บริหารและผู้ถือหุ้นเดิม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Healy และ Wahlen (1999) ได้ให้ความหมายของการตกแต่งกำไรไว้ว่า เป็นการกระทำของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อผู้ใช้งบการเงิน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจในสิ่งที่นำเสนอคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง เพื่อหวังประโยชน์จากการกระทำนั้น

จากคำนิยามของการตกแต่งกำไรที่กล่าวในข้างต้น อาจสามารถสรุปได้ว่าการตกแต่งกำไรหมายถึง การที่ผู้บริหารใช้ดุลยพินิจ ในการเลือกใช้นโยบายทางบัญชี และการใช้ประมาณการทางบัญชีเพื่อจัดทำงบการเงิน ไม่ให้สะท้อนผลการดำเนินงานที่แท้จริงเพราะผู้บริหารต้องการปกปิดข้อเท็จจริงบางอย่างเพื่อประโยชน์ของตน ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อผู้ใช้งบการเงินทำให้ตัดสินใจผิดพลาดได้

2.2.2 แรงจูงใจในการตกแต่งกำไรของผู้บริหาร

จากงานวิจัยของ Dechow และ Skinner (2000) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าแรงจูงใจจากตลาดทุนมีผลต่อพฤติกรรมกรรมการตกแต่งกำไรของบริษัท เพราะตลาดทุนมีมุมมองที่ติดลบต่อการที่บริษัทไม่สามารถบรรลุเป้าหมายกำไรได้ จากงานวิจัยของ สมชาย สุภัทรกุล (2548) พบว่าลักษณะการรายงานเป้าหมายกำไรของผู้บริหารสามารถแบ่งได้ เป็น 4 เป้าหมาย ดังนี้

1. เพื่อการหลีกเลี่ยงรายงานผลการดำเนินงานที่เป็นผลขาดทุนหรือรายงานผลการดำเนินงานที่เป็นลบ ซึ่งบริษัทที่มีแรงจูงใจกระทำแบบนี้จะมีระดับกำไรใกล้เคียงศูนย์

2. เพื่อหลีกเลี่ยงรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าผลการดำเนินงานในอดีตหรือผลการดำเนินงานที่มีแนวโน้มลดลงในอนาคต ซึ่งบริษัทที่มีแรงจูงใจกระทำแบบนี้มักจะมีกำไรเพิ่มขึ้นหรือลดลงเพียงเล็กน้อยจากปีก่อน
3. เพื่อหลีกเลี่ยงรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าความคาดหวังของนักลงทุน
4. เพื่อหลีกเลี่ยงรายงานผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าประมาณการของผู้บริหารที่เคยแจ้งไว้

ซึ่งจากงานวิจัยในอดีตของ Burgstahler และ Dichev (1997) พบว่าผู้บริหารต้องการบรรลุเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่ง โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ Graham (2005) พบว่าผู้บริหารกว่าร้อยละ 79.9 มีแนวโน้มที่จะตกแต่งกำไร เพื่อให้สามารถรายงานผลกำไรที่ดีและผู้บริหารกว่าร้อยละ 86.3 เชื่อว่าการบรรลุเป้าหมายจะช่วยสร้างความน่าเชื่อถือจากตลาดทุนมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจึงมีแรงจูงใจในการตกแต่งกำไรเพื่อบรรลุเป้าหมายกำไรเพื่อนำไปสู่การได้รับทั้งประโยชน์รางวัลหรือมูลค่าส่วนเพิ่มแก่บริษัทนั่นเอง

2.2.3 เทคนิคการตกแต่งกำไร

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการตกแต่งกำไรซึ่งพบว่าการตกแต่งกำไร ผู้บริหารสามารถกระทำได้ในหลากหลายวิธี ซึ่งสามารถ แบ่งออกได้เป็น 3 วิธี ได้แก่

1. การตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้าง เป็นวิธีการตกแต่งกำไรที่อาศัย นโยบายการบัญชี การประมาณการต่างๆ เพื่อปิดบังผลการดำเนินงานที่แท้จริง เช่น ประมาณการหนี้ การตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ ประมาณอายุการใช้งานของสินทรัพย์ เป็นต้น Dechow และ Skinner (2000)
2. การตกแต่งกำไรผ่านการใช้ดุลยพินิจในการสร้างรายการทางธุรกิจ เป็นวิธีการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเวลาของการรับรู้รายการต่างๆ Gunny (2010)
3. การตกแต่งกำไรด้วยวิธีอื่น เป็นวิธีที่เกี่ยวข้องกับการจัดประเภทรายการใหม่ Dechow และ Skinner (2000)

2.2.4 ตัวแบบที่ใช้วัดค่าการตกแต่งกำไร

การงานวิจัยของ Healy (1985) พบว่าวิธีการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างเป็นวิธีที่ง่ายกว่าเสียต้นทุนในการทำน้อยกว่า และเป็นวิธีที่จะถูกตรวจพบโดยผู้สอบบัญชียากที่สุด ดังนั้นวิธีการนี้จึงเป็นที่นิยมมากที่สุดในการตกแต่งกำไร ซึ่งรายการคงค้างทั้งหมดในบริษัทจะประกอบด้วย 2 ส่วนคือ

1. รายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals : DCA) หมายถึง รายการคงค้างรับค้างจ่ายที่เกิดจากการประมาณการต่างๆ ของผู้บริหาร
2. รายการคงค้างที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accruals : NDCA) หมายถึงรายการคงค้างรับค้างจ่ายที่เกิดขึ้นตามปกติตามภาวะเศรษฐกิจซึ่งผู้บริหารไม่สามารถควบคุมได้

มีงานวิจัยในอดีตที่ได้ศึกษาและสร้างแบบจำลองเพื่อใช้ในการประมาณ รายการคงค้างที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accruals) ซึ่ง Jones Model (1991) ซึ่งได้ถูกพัฒนาโดย Jones (1991) ก็เป็นหนึ่งในแบบจำลองที่ได้รับความนิยม ต่อมาก็ได้มีการพัฒนาแบบจำลองที่สามารถใช้วัดรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accruals) ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ Modified Jones Model (1991) ซึ่งพัฒนาต่อมาจากแบบจำลอง Jones Model (1991) ได้รับการพัฒนาโดย Dechow, Sloan และ Sweeney (1995)

Jones Model (1991)

เป็นสมการถดถอย โดยเป็นตัวควบคุมรายการคงค้างที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารที่จะส่งผลต่อรายการคงค้างโดยจะระบุความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างรายการคงค้างรวม และการเปลี่ยนแปลงยอดขาย และการเปลี่ยนแปลงของที่ดินอาคารอุปกรณ์ สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$TAC_{it}/TA_{i,t-1} = \alpha_0(1/TA_{i,t-1}) + \alpha_1(\Delta REV_{it}/TA_{i,t-1}) + \alpha_2(\Delta PPE_{it}/TA_{i,t-1})$$

Modified Jones Model (1991)

เนื่องจาก Jones Model ไม่ได้คำนึงถึงการใช้นโยบายในการรับรู้รายได้ของผู้บริหาร ซึ่งจะทำให้ค่าของรายการคงค้างเกิดความคลาดเคลื่อนได้ Dechow, Sloan และ Sweeney (1995) จึงได้เปลี่ยนแปลงสมมติฐานเดิม ของ Jones (1991) ที่ว่าผู้บริหารไม่สามารถใช้ดุลยพินิจกับรายการรายได้ได้ เพราะบางครั้งผู้บริหารจะใช้กับการขายสินค้าเป็นเงินเชื่อได้ ดังนั้นในสมการถดถอย ของ Jones Model (1991) จะมีรายการปรับปรุงด้วยการนำการเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้ามาหักลบกับการเปลี่ยนแปลงของรายได้ สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$NDCA_{it} = \alpha_0(1/TA_{i,t-1}) + \alpha_1[\Delta REV_{it}-\Delta AR_{it}/TA_{i,t-1}] + \alpha_2(\Delta PPE_{it}/TA_{i,t-1})$$

โดย

$NDCA_{it}$ = รายการค้างรับค้างจ่ายไม่ใช่จากดุลยพินิจของผู้บริหาร
(Non-discretionary Accrual)

$TAC_{it}/TA_{i,t-1}$ = รายการคงค้างทั้งหมดต่อสินทรัพย์ทั้งหมด

$\Delta PPE_{it}/TA_{i,t-1}$ = การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ถาวรต่อสินทรัพย์ทั้งหมด

$\Delta REV_{it}-\Delta AR_{it}/TA_{i,t-1}$ = การเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์ทั้งหมด

$\Delta REV_{it}/TA_{i,t-1}$ = การเปลี่ยนแปลงของต่อสินทรัพย์ทั้งหมด

TA_{it} = สินทรัพย์ทั้งหมด

2.3 แนวคิดการตกแต่งกำไรที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงอันดับความน่าเชื่อถือ

หลังจากเหตุการณ์การล้มละลายของบริษัทยักษ์ใหญ่ระดับอย่าง Enron และ WorldCom เนื่องจากอันดับความน่าเชื่อถือของบริษัททั้งสอง ก่อนเกิดเหตุการณ์ล้มลายยังคงอยู่ที่อยู่ในอันดับความน่าเชื่อถือระดับนำลงทุน ซึ่งส่งผลให้การจัดอันดับความน่าเชื่อถือได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางและมีความน่าสงสัยในความถูกต้องแม่นยำของการจัดอันดับความน่าเชื่อถือ เพราะการล้มละลายของทั้ง 2 บริษัทนั้นเกิดจากการตกแต่งกำไรเพื่อสร้างมูลค่าให้แก่บริษัทตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Soderstrom, Jung และ Yang (2013) แสดงให้เห็นว่า โดยบริษัทจะมีการตกแต่งกำไรเพื่อบริหารอันดับความน่าเชื่อถือ เพื่อรักษาไว้ซึ่งต้นทุนกู้ยืมรวมถึงราคาหุ้นสามัญและราคาหุ้นกู้ อีกทั้งยังมีงานวิจัยของ Dichev และ Piotroski (2001) ได้พบว่า การเปลี่ยนแปลงของอันดับความน่าเชื่อถือจะมีผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์และการประเมินมูลค่าหุ้นกู้ นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Dechow, Sloan และ Sweeney (1996) ได้ศึกษาลักษณะของบริษัทที่มีการตกแต่งกำไรในประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ถูกคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกาตรวจสอบในข้อหาว่าผู้บริหารมีการตกแต่งกำไรให้สูงเกินจริง พบว่าบริษัทส่วนใหญ่ที่ถูกกล่าวหาได้ทำการตกแต่งกำไรเพราะมีความจำเป็นที่จะต้องระดมทุนจากภายนอก

ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีต รวมทั้งประเด็นปัญหาของการตกแต่งกำไรจนนำไปสู่ความล้มเหลวทางธุรกิจ ซึ่งการจัดอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรไม่สามารถประเมินเหตุการณ์ข้างต้นได้ โดยวิจัยนี้จะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรผ่านรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร และการเปลี่ยนแปลงของอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร เพื่อศึกษาว่าการถูกปรับสูงขึ้นของอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นส่งผลมาจากการตกแต่งกำไรขององค์กรหรือไม่

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาอันดับความน่าเชื่อถือและการตกแต่งกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” โดยกลุ่มผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สำคัญสำหรับงานวิจัยนี้ กลุ่มผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ ดังนี้

- 3.1 ประชากรและตัวอย่างในการวิจัย
- 3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 รูปแบบการวิจัย
- 3.4 สมมติฐานการวิจัย
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีข้อมูลอันดับเครดิตองค์กร ในฐานะข้อมูลของสถาบันจัดอันดับเครดิต บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด ในระหว่างปี 2546 – 2557 ทุกบริษัท ที่มีการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้น ยกเว้นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจการเงิน ได้แก่ ธนาคาร ประกันภัยและประกันชีวิต เงินทุนหลักทรัพย์ เป็นจำนวน 36 บริษัท โดยจะมีกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 350 ตัวอย่าง ซึ่งจะมีหน่วยเป็นบริษัทต่อปี

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลในการวิจัยมีลักษณะเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้แก่

3.2.1 อันดับเครดิตองค์กร (Company Rating) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจากฐานข้อมูลการจัดอันดับเครดิตในเว็บไซต์ของบริษัทจัดอันดับความน่าเชื่อถือ บริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด (www.trisrating.com)

3.2.2 ข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เก็บจากฐานข้อมูลงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใน SET SMART ในช่วงปี พ.ศ. 2546 – 2557

3.3 รูปแบบการวิจัย

ในการวิจัยจะเริ่มจากผู้วิจัยจะต้องหารายการค้างรับค้างจ่ายรวมซึ่งสามารถเขียนได้ดังนี้

$$TAC_{it} = NI_{it} - CFO_{it} \quad (1)$$

จากนั้นจะนำ TAC_{it} ที่ได้จากสมการที่ (1) มาแทนค่าในแบบจำลองของ Jones Model (1991) ซึ่งแบบจำลองนี้อยู่ภายใต้ข้อสมมุติฐานที่ว่ารายได้เป็นรายการค้างรับที่ไม่ได้อยู่ภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหาร มาใช้ในการหาค่า $\alpha_0, \alpha_1, \alpha_2$ ซึ่งวิธีการหาค่า $\alpha_0, \alpha_1, \alpha_2$ ผู้วิจัยใช้วิธีประมาณค่าสัมประสิทธิ์จากสมการถดถอยเชิงเส้น ซึ่งสามารถเขียนได้ดังนี้

$$TAC_{it}/TA_{i,t-1} = \alpha_0(1/TA_{i,t-1}) + \alpha_1(\Delta REV_{it}/TA_{i,t-1}) + \alpha_2(\Delta PPE_{it}/TA_{i,t-1}) \quad (2)$$

จากนั้นจะนำ $\alpha_0, \alpha_1, \alpha_2$ ที่ได้จากสมการที่ (2) มาแทนค่าในแบบจำลองของ Modified Jones Model (1991) ซึ่งแบบจำลองนี้ได้เพิ่มเติมข้อจำกัดของ Jones Model (1991) เนื่องจาก อยู่ในสมมุติฐานที่ว่าลูกหนี้อาจจะเกิดจากดุลยพินิจของผู้บริหารเพื่อสร้างรายได้เพิ่มขึ้น เพื่อระบุรายการค้างรับค้างจ่ายที่ไม่ได้อยู่ภายใต้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Non-discretionary Accrual : NDCA) ซึ่งสามารถเขียนได้ดังนี้

$$NDCA_{it} = \alpha_0(1/TA_{i,t-1}) + \alpha_1[\Delta REV_{it} - \Delta AR_{it}/TA_{i,t-1}] + \alpha_2(\Delta PPE_{it}/TA_{i,t-1}) \quad (3)$$

จากนั้นจะนำ NDCA ที่ได้จากสมการที่ (3) มาหารรายการค้างรับค้างจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual: DCA) ซึ่งสามารถเขียนได้ดังนี้

$$DCA_{it} = TAC_{it}/TA_{i,t-1} - NDCA_{it}$$

โดยที่	
DCA_{it}	= รายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual)
$NDCA_{it}$	= รายการค้างรับค้างจ่ายไม่ใช่จากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Non-discretionary Accrual)
$TAC_{it}/TA_{i,t-1}$	= รายการคงค้างทั้งหมดต่อสินทรัพย์ทั้งหมด
NI_{it}	= กำไรสุทธิ
CFO_{it}	= กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน
$\Delta PPE_{it}/TA_{i,t-1}$	= การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ถาวรต่อสินทรัพย์ทั้งหมด
$\Delta REV_{it} - \Delta AR_{it}/TA_{i,t-1}$	= การเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่เป็นเงินสดต่อสินทรัพย์ทั้งหมด
$\Delta REV_{it}/TA_{i,t-1}$	= การเปลี่ยนแปลงของต่อสินทรัพย์ทั้งหมด
TA_{it}	= สินทรัพย์ทั้งหมด

3.4 สมมติฐานการวิจัย

เนื่องจากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้น และการตกแต่งกำไรผ่านรายการค้างรับค้างจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร จากงานวิจัยของ Dechow และ Skinner (2000) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าแรงจูงใจจากตลาดทุนมีผลต่อพฤติกรรมการตกแต่งกำไรของบริษัท เพราะตลาดทุนมีมุมมองที่ติดลบต่อการที่บริษัทไม่สามารถบรรลุเป้าหมายกำไรได้ ดังนั้นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอาจจะมีการตกแต่งกำไรเพื่อบริหารอันดับความน่าเชื่อถือ ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ Soderstrom, Jung และ Yang (2013) โดยบริษัทจะมีการตกแต่งกำไรเพื่อบริหารอันดับความน่าเชื่อถือ ให้เหมาะสมเพื่อรักษาหรือคงไว้ซึ่งต้นทุนกู้ยืม รวมถึงราคาหุ้นสามัญและราคาหุ้นกู้ ซึ่งจะสามารถกำหนดสมมติฐานได้ดังต่อไปนี้

H_1 : ในปีที่บริษัทถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้น จะมีการตกแต่งกำไรสูงกว่าปีของบริษัทไม่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้น

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic)

จะเป็นการสรุปผลข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงอันดับความน่าเชื่อถือขึ้นด้วยสถิติเบื้องต้น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.4.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inference Statistic)

จะเป็นการใช้เพื่อการทดสอบสมมติฐานในครั้งนี้โดยใช้สถิติทดสอบ t-test เพื่อทำการวิเคราะห์รายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหารระหว่างปีที่มีการเปลี่ยนแปลงอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้นไปกับปีที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้นไปว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการตกแต่งกำไรกับการเปลี่ยนแปลงของอันดับความน่าเชื่อถือ โดยการวัดค่าการตกแต่งกำไร จากรายการค้างรับค้างจ่ายโดยดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) และการเปลี่ยนแปลงอันดับความน่าเชื่อถือที่ดีขึ้นจากฐานข้อมูลของเว็บไซต์ของบริษัท ทริส เรทติ้ง จำกัด โดยเลือกศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีข้อมูลอันดับเครดิตองค์กร (Company Rating) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น 350 ตัวอย่างจากจำนวนบริษัท 36 บริษัท โดยทำการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 – 2557 โดยจากจำนวนทั้ง 36 บริษัทไม่นับรวมบริษัทที่ประกอบธุรกิจทางการเงิน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน

สำหรับประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้แบ่งออกเป็น 7 กลุ่มอุตสาหกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.1

สรุปตัวอย่างข้อมูลที่ใช้

หน่วย:บริษัท

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	4
เทคโนโลยี	3
ทรัพยากร	6
บริการ	5
สินค้าอุตสาหกรรม	1
สินค้าอุปโภคบริโภค	1
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	16
รวม	36

ตารางที่ 4.2

แสดงค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของรายการค้างรับค้างจ่าย จากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) ของกลุ่มตัวอย่างตามประเภทอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	44	-0.2329	0.33	-3.69	0.83029
เทคโนโลยี	25	-0.1141	0.56	-0.66	0.22067
ทรัพยากร	54	0.1652	0.87	-0.54	0.49850
บริการ	49	-0.0359	0.15	-0.20	0.12132
สินค้าอุตสาหกรรม	10	1.1770	1.25	1.13	0.04298
สินค้าอุปโภคบริโภค	7	0.2570	0.31	0.20	0.03807
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	161	0.0398	1.24	-0.83	0.36527
รวม	350	0.0170	1.25	-3.69	0.47449

จากตาราง 4.2 แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มตัวอย่างของบริษัทที่ถูกจัดอันดับความน่าเชื่อถือซึ่งประกอบด้วยข้อมูลจากงบการเงินจำนวน 350 ตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย 7 กลุ่มอุตสาหกรรมโดยกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีรายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) เฉลี่ยสูงที่สุดคือกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมเท่ากับ 1.1770 รองลงมาจะเป็นกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคเท่ากับ 0.2570 และกลุ่มทรัพยากรเท่ากับ 0.1652 ตามลำดับ โดยค่าสูงสุดจะอยู่ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมเท่ากับ 1.25 และค่าต่ำสุดจะอยู่ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเท่ากับ -3.69

ตารางที่ 4.3

ตารางแสดงจำนวนการเปลี่ยนแปลงของอันดับความน่าเชื่อถือของกลุ่มตัวอย่าง

	มีการปรับอันดับ ความน่าเชื่อถือสูงขึ้น	ไม่มีการปรับอันดับ ความน่าเชื่อถือสูงขึ้น
จำนวนตัวอย่าง	57	293
คิดเป็น %	16.29%	83.71%

ตารางที่ 4.4

ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการเปรียบเทียบของค่าเฉลี่ยรายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) ระหว่างปีที่จะมีการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้นกับปีที่ไม่มีการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้น

	อันดับความน่าเชื่อถือ	
	มีการปรับอันดับ ความน่าเชื่อถือสูงขึ้น	ไม่มีการปรับอันดับ ความน่าเชื่อถือสูงขึ้น
จำนวน	57	293
ค่าสูงสุด	1.18	1.25
ค่าต่ำสุด	-0.76	-3.69
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	0.41983	0.48158
T-test (Significant)	0.017	0.821
ค่าเฉลี่ย	0.1370	-0.0064
ผลต่างของค่าเฉลี่ย	0.1434	

จากตาราง 4.3 แสดงให้เห็นว่าในกลุ่มตัวอย่างของบริษัทที่ถูกจัดอันดับความน่าเชื่อถือซึ่งประกอบด้วยข้อมูลจากงบการเงินจำนวน 350 ตัวอย่าง โดยจำนวนครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงอันดับความน่าเชื่อถือที่ดีขึ้นเท่ากับ 57 ครั้งคิดเป็น 16.29% ของจำนวนข้อมูลทั้งหมด และไม่มีการเปลี่ยนแปลงอันดับความน่าเชื่อถือที่ดีขึ้นเท่ากับ 293 ครั้งคิดเป็น 83.71% ของจำนวนข้อมูลทั้งหมด

จากตาราง 4.4 แสดงการเปรียบเทียบของรายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) ของข้อมูลทางการเงินในงบการเงินของปีก่อนระหว่างกลุ่มที่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้นและกลุ่มที่ไม่มีการปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้น จะเห็นได้ว่าค่าสูงสุดจะไปอยู่ที่กลุ่มที่ไม่มีการปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้นเท่ากับ 1.25 อย่างไรก็ตามค่าต่ำสุดก็อยู่ที่กลุ่มที่ไม่มีการปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้นเช่นกันเท่ากับ -3.69 แต่ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้นเท่ากับ 0.137 ซึ่งก็คือการที่ค่ารายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหารมีค่าเป็นบวก แสดงว่าบริษัทจะมีการตกแต่งกำไรเพื่อให้บริษัทมีกำไรที่สูงขึ้นกว่าความเป็นจริง โดยจะมากกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ไม่มีการปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้นซึ่งเท่ากับ -0.0064 ซึ่งหมายความว่าค่ารายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหารมีค่าเป็นลบ แสดงว่าบริษัทจะมีการตกแต่งกำไรเพื่อให้บริษัทมีกำไรที่ต่ำกว่าความเป็นจริง แต่ถ้าค่ารายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหารมีค่าเป็น 0 แสดงว่าบริษัทจะไม่มีการตกแต่งกำไร ซึ่งจากการทดสอบการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของรายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหาร โดยนำกลุ่มที่ไม่มีการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้นไปเทียบกับกลุ่มที่มีการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้นไปเปรียบเทียบกับ 0 โดยใช้ T-test แล้วพบว่าค่าเฉลี่ยของรายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหารของกลุ่มที่มีการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้นไปนั้นมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับ 0 ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% เนื่องจากค่า $P < 0.05$ แต่กลุ่มที่ไม่มีการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้นไปนั้นไม่มีความแตกต่างกับ 0 ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% เนื่องจากค่า $P > 0.05$ จะเห็นได้ว่าบริษัทที่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้นไปจะมีการการใช้รายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหารเพื่อตกแต่งกำไรมากกว่าบริษัทที่ไม่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญ

ดังนั้นจากตารางที่ 4.4 จะเห็นได้ว่าบริษัทที่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้นไป จะมีการตกแต่งกำไรผ่านรายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหารเพื่อแสดงกำไรที่สูงกว่าความเป็นจริงมากกว่า บริษัทที่ไม่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเทียบกับค่า 0 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ H_1 ซึ่งจะสอดคล้องกับงานวิจัยของ Soderstrom, Jung และ Yang (2013) โดยบริษัทจะมีการจัดการกำไรเพื่อบริหารอันดับความน่าเชื่อถือ เพื่อรักษาไว้ซึ่งต้นทุนกู้ยืมรวมถึงราคาหุ้นสามัญและราคาหุ้นกู้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องนี้ได้มุ่งเน้นเลือกศึกษาจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เฉพาะบริษัทที่มีข้อมูลอันดับเครดิตองค์กร โดยทำการรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 – 2557 โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนทั้งสิ้น 350 ตัวอย่างจากจำนวนบริษัท 36 บริษัท โดยงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ของการตกแต่งกำไรกับการเปลี่ยนแปลงอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร โดยมีการวัดการตกแต่งกำไรโดยใช้ระดับของรายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual) เป็นตัวแทนของการตกแต่งกำไร เพราะผู้บริหารเป็นส่วนสำคัญในการควบคุมดูแลกิจการซึ่งบางครั้งผู้บริหารอาจจะใช้ดุลยพินิจเพื่อตกแต่งกำไร ให้อยู่ในระดับที่ผู้บริหารต้องการได้เพื่อวัตถุประสงค์ใดๆก็ตาม ทั้งนี้ในการประมวลผลการวิจัยนี้ผู้ได้ทดสอบค่าเฉลี่ยของระดับของรายการค้างรับค้างจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหารจากข้อมูลทางการเงินจากงบการเงินของบริษัทในปีก่อนของกลุ่มที่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้นและกลุ่มที่ไม่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้น

ทั้งนี้ผลวิจัยในครั้งนี้ได้เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัยคือ บริษัทที่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้น จะมีการตกแต่งกำไรมากกว่าบริษัทที่ไม่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้น นอกจากนี้แล้วผลการทดลองยังแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้นจะมีการตกแต่งกำไรเพื่อแสดงผลการดำเนินงานหรือผลกำไรให้สูงกว่าที่ควรจะเป็น ซึ่งอาจจะกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าการตกแต่งกำไรเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้บริษัทถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้น ยังมีการตกแต่งกำไรสูงบริษัทยังมีโอกาสที่จะได้ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ Soderstrom, Jung และ Yang (2013) ที่ได้พบว่าการตกแต่งกำไรเป็นกิจกรรมที่เพิ่มโอกาสให้แก่บริษัทในการถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรให้สูงขึ้น และนอกจากนี้การตกแต่งกำไรยังเป็นเครื่องมือที่มีไว้เพื่อบริหารอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร

5.2 ข้อจำกัดในการวิจัย

5.2.1 ในการศึกษาการตกแต่งกำไรในงานวิจัยนี้จะศึกษาเพียงการตกแต่งกำไรผ่านรายการค้ารับค้าจ่ายจากดุลยพินิจของผู้บริหารซึ่งเป็นการตกแต่งกำไรผ่านเกณฑ์คงค้างเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการตกแต่งกำไรสามารถทำได้หลากหลายวิธีไม่ว่าจะเป็นการตกแต่งกำไรผ่าน การเปลี่ยนแปลงประมาณการ หรือนโยบายทางบัญชี ซึ่งในงานวิจัยอาจจะไม่สะท้อนการตกแต่งกำไรของบริษัททั้งหมดได้

5.2.2 กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยนี้ครอบคลุมเพียงกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร ไม่รวมถึงธุรกิจการเงิน ธนาคาร และบริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแต่มีอันดับความน่าเชื่อถือ ซึ่งงานวิจัยนี้อาจจะไม่สามารถอธิบายได้กับบริษัททั้งหมดที่มีอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการศึกษาการตกแต่งกำไรกับข้อมูลอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะของการวิจัยดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและหน่วยงานกำกับดูแล ซึ่งจากผลวิจัยที่ได้ว่า การตกแต่งกำไรของบริษัทจะมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญ โดยงานวิจัยนี้จะสามารถเป็นประโยชน์ให้แก่ นักลงทุน สถาบันการเงิน บริษัทที่ปรึกษาธุรกิจ และหน่วยงานกำกับดูแลต่างๆ เพื่อใช้ในการประกอบการตัดสินใจเพื่อประเมินผลตอบแทนและความเสี่ยง ในการลงทุน การให้สินเชื่อหรือการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริษัทที่มีอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กร

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจในการทำงานวิจัยต่อเนื่องในอนาคต เนื่องจากสมมติฐานของงานวิจัยนี้ สนใจศึกษาเพียงบริษัทที่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรเพิ่มขึ้น โดยไม่ได้ศึกษาถึงช่วงเวลาในการเริ่มมีการตกแต่งกำไรไปจนถึงได้รับการปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรเพิ่มขึ้นว่ามีเวลาในการตกแต่งกำไรอยู่ที่เท่าใดเพื่อจะทำให้บริษัทสามารถได้รับการปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรเพิ่มขึ้น อีกทั้งผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาบริษัทที่ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขององค์กรลดลง โดยในอนาคตผู้สนใจอาจจะนำทั้งช่วงเวลาและการถูกปรับอันดับลดลงมาศึกษาต่อได้เพื่อศึกษาว่าเมื่อบริษัทมีการตกแต่งกำไรแล้วได้ถูกปรับอันดับความน่าเชื่อถือขึ้นแล้ว มีโอกาสถูกปรับลดลงหรือไม่แล้วจะต้องใช้เวลานานเท่าใดจึงจะถูกลดอันดับ นอกจากนี้แล้วผู้สนใจในอนาคตอาจจะเพิ่มกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาได้ เช่น กลุ่มธนาคาร ประกันภัยและประกันชีวิต เงินทุนหลักทรัพย์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กนษฐา โสตามรรค. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารกับค่าสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มดัชนีหลักทรัพย์ SET100 ปี พ.ศ. 2553. การศึกษาอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, ภาควิชาการบัญชี.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. การจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit Rating) คืออะไร?. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2558, จาก <https://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/Highlights/ASEANCommunity/BankersTalk/Bankers%20Talk%20Vol%202%20Issue%2010.pdf>
- บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด. อันดับเครดิตของทริสเรตติ้งแตกต่างจากของสถาบันจัดอันดับเครดิตนานาชาติหรือไม่. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.trisrating.com/th/faq-th.html>
- บริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด. เกณฑ์ในการจัดอันดับเครดิตธุรกิจทั่วไป. สืบค้นเมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2558, จาก <http://www.trisrating.com/th/ratingcriteria-t/60-ratingmethodologycorporate.html>
- สมชาย สุภัทรกุล. (2548). แรงจูงใจในการตกแต่งกำไรเพื่อบรรลุเป้าหมายกำไร. TBS on Corporate Governance - การกำกับดูแลกิจการที่ดี. กรุงเทพมหานคร: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- Boot, A. W. A., Todd, T. M., & Anjolein, S. (2003). Credit ratings as coordination mechanisms. Working paper. Washington University, St. Louis.
- Burgstahler, D., and Dichev, I. D. (1997). Earnings Management to Avoid Earnings Decreases and Losses. *Journal of Accounting and Economics*, 24, 99–126.
- Cantor, R., & Frank, P. (1994). The credit rating industry. *Federal Reserve Bank of New York Quarterly Review*, 19, 1-26.
- Dechow, P. M., R. G. Sloan, and A. P. Sweeney. (1995). Detecting earnings management. *Accounting Review*, 70 (2), 193-225.
- Dechow, P. M., R. G. Sloan, and A. P. Sweeney. (1996). Causes and consequences of earnings manipulation: An analysis of firm subject to enforcement actions by the SEC. *Contemporary Accounting Research*, 13 (1), 1-36.

- Dechow, P.M. and Skinner, D.J. (2000). Earnings Management: Reconciling the Views of Accounting Academics, Practitioners, and Regulators. *Accounting Horizons*, 14(2), 235–250.
- Dichev, I.D. and J.D. Piotrovski. (2001). The long-run stock returns following bond ratings changes. *Journal of Finance*, 56, 173–203.
- Gunny, K. A. (2010). The Relation between Earnings Management Using Real Activities Manipulation and Future Performance: Evidence from Meeting Earnings Benchmarks. *Contemporary Accounting Research*, 27(3), 855–888.
- Graham, J., Harvey, R. and Rajgopal, S. (2005). The Economic Implications of Corporate Financial Reporting. *Journal of Accounting and Economics*, 40, 3–73.
- Healy, P. M. (1985). The effect of bonus schemes on accounting decisions. *Journal of Accounting and Economic*, 7 (1-3), 85-107.
- Healy, P. M., and Wahlen, J. M. (1999). A Review of the Earnings Management Literature and Its Implication for Standard Setting. *Accounting Horizons*, 13(4), 365-385.
- Jones, J. (1991). Earnings management during import relief investigation. *Journal of Accounting Research*, 29(2), 193-228.
- Jung, Boochun Soderstrom, Naomi and Yang, Sunny Yanhua. (2013). Earnings Smoothing Activities of Firms to Manage Credit Ratings. *Contemporary Accounting Research*, Vol 30, 645-76.
- Millon, M. H., & Anjon, V. T. (1985). Moral hazard and information sharing: A model of financial information gathering agencies. *Journal of Finance*, 40, 1403-1422.
- Thomas, J. and Zhang, Xiao-Jun. (2000). Identifying Unexpected Accruals: a Comparison of Current Approaches.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายธนวัฒน์ สุวานิช
วันเดือนปีเกิด	22 กรกฎาคม พ.ศ. 2535
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2557: บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ตำแหน่ง	ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี บริษัท ดีลอยท์ ทัช โธมัทสู ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด
ประสบการณ์ทำงาน	พ.ศ.2557: ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี บริษัท ดีลอยท์ ทัช โธมัทสู ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด

